

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29Csp/9/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122200890
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2022:8122200890.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v spore žalobkyne: Z. A., N.. X.X.XXXX, A. Ď. XX, XXX XX W., zast.: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom kancelárie Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanej: Tatra banka, a.s., Hodžovo námestie 3, 811 06 Bratislava 1, IČO: 00686930, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, takto

rozhodol:

I. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o bezúčelovom splátkovom úvere, č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 22.2.2011, v čl. 6. Ostatné práva a povinnosti zmluvných strán, v bode 6.2., v znení:

„Zmluvné strany sa dohodli, že v prípade porušenia niektorého z vyššie uvedených záväzkov a/alebo niektorého zo záväzkov uvedených v bode 5.4. až 5.8. VPÚN Dlžníkom, má Veriteľ' právo požadovať od Dlžníka zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške uvedenej v bode 7.2. Zmluvy s výnimkou porušenia záväzkov uvedených v bode 6.1.2. a 6.1.3. Zmluvy, kedy má veriteľ' právo požadovať od Dlžníka zmluvnú pokutu vo výške 330,00 EUR, a to aj opakovane a Dlžník je povinný zmluvnú pokutu Veriteľ'ovi zaplatiť bezodkladne po doručení už výzvy Veriteľ'a na zaplatenie zmluvnej pokuty. Veriteľ' bude oprávnený zaslať Dlžníkovi výzvu na zaplatenie zmluvnej pokuty vždy po tom, ako Dlžník poruší ktorýkoľvek z vyššie uvedených záväzkov. Zaplatením zmluvnej pokuty nie je dotknutý nárok Veriteľ'a na náhradu škody, ktorá prevyšuje výšku zmluvnej pokuty.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o bezúčelovom splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.2.2011 v ČL. 7 Poplatky, v znení:

7.2.6. Poplatok za upomienku pri omeškaní splátky alebo plnenia iných záväzkov: 15,00 EUR / kus

7.2.8. Zmluvná pokuta: 3% z výšky poskytnutého Úveru.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o bezúčelovom splátkovom úvere, č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 22.2.2011, v Čl. 8. Záverečné ustanovenia, v bode 8.6., v znení:

„Veriteľ' a dlžník sa dohodli, že všetky spory, ktoré vznikli alebo vzniknú zo Zmluvy alebo v súvislosti so Zmluvou, alebo zo zabezpečovacej zmluvy alebo v súvislosti so zabezpečovacou zmluvou vrátane sporov o ich platnosť, výklad alebo zrušenie, budú rozhodované s konečnou platnosťou v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie (ďalej len „Rozhodcovský súd“) jedným rozhodcom, a to podľa Štatútu a Rokovacieho poriadku Rozhodcovského súdu. Rozhodnutie Rozhodcovského súdu bude záväzné pre Veriteľa a Dlžníka, pričom Veriteľ' a Dlžník sa zaväzujú v stanovených lehotách splniť všetky povinnosti uložené v rozhodcovskom náleze. Dlžník súhlasí, aby Veriteľ', jeho zamestnanci a zástupcovia pre potreby uvedeného rozhodcovského konania sprístupnili a použili všetky dokumenty a informácie, na ktoré inak sa vzťahuje bankové tajomstvo. Dlžník má právo písomne odstúpiť od takto dohodnutej rozhodcovskej doložky a následne doručiť toto odstúpenie Veriteľ'ovi v lehote do 30 dní od podpisu Zmluvy.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

IV. V prevyšujúcej časti žalobu zamietam.

V. Priznáva žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa žalobou doručенou súdu dňa 19.01.2022 sa domáhala určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok uvedených v zmluve o bezúčelovom splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.02.2011 v bode 6.2 Zmluvy, v bode 7.2.1, 7.2.2, 7.2.6, 7.2.8 a 8.6 Zmluvy. V odôvodnení žaloby uviedla, že so žalovaným dňa 22.02.2011 uzatvorila zmluvu o bezúčelovom splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zabezpečenom záložným právom nehnuteľnosti.

2. K zmluvnej podmienke v bode 6.2 uviedla, že uvedené zmluvné dojednanie je súčasťou formulárovej zmluvy, ktoré nemohla odmietnuť, ak chcela úver získať. Zároveň je neurčité, keďže ide o predtlačенý formulár, a preto možno predpokladať, že takúto formulárovú zmluvu uzatvára žalovaný s každým spotrebiteľom.

3. Pokiaľ ide o poplatky uvedené v článku 7. Zmluvy, žalovaný jej neposkytol reálne plnenie za takéto poplatky. Ako súčasť formulára zmluvy neboli individuálne dojednané a absenciou zodpovedajúceho protiplnenia spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

4. K podmienke uvedenej v bode 8.6 zmluvy uviedla, že ide o neprijateľné dojednanie, ktorým si zmluvné strany dohodnú riešenie všetkých sporov výlučne pred rozhodcovským súdom vopred vybraným dodávateľom a následne by rozhodnutie tohto rozhodcovského súdu malo slúžiť ako exekučný titul. Rozhodcovská zmluva vo svojich dôsledkoch spôsobuje, že o právach a právom chránených záujmoch spotrebiteľa rozhodne súkromná osoba, ktorej moc nie je delegovaná žiadnou verejnoprávnou inštitúciou, teda bez súdnej kontroly zmluvných podmienok.

5. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Uviedol, že jedným z predpokladov vyslovenia neprijateľnosti zmluvných podmienok je existencia spotrebiteľského sporu, v ktorom môže súd aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná, a teda neplatná, pričom takéto konštatovanie neplatnosti má účinky inter partes. V predmetnom prípade však absentuje spor o právo. Žalobca sa predmetnou žalobou nedomáha ochrany svojich subjektívnych práv, ale iba osobitného určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktoré by však malo prebiehať v rámci konania o ochranu individuálnych spotrebiteľských práv. Žalobca síce v žalobe formálne navodzuje dojem, že aplikácia namietaných zmluvných podmienok v prípade zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným mala, resp. môže mať za následok značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán ku škode žalobcu, ako spotrebiteľa, avšak ich aplikáciu v konkrétnom prípade žiadnym spôsobom nepreukázal a vzhľadom na zánik záväzkového vzťahu splnením dlhu ich aplikácii nie je objektívne vystavený.

6. Ak by žalovaný pripustil možnosť, že v danom prípade ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany pred neprijateľnými podmienkami na súde, v predmetnom prípade cieľ a význam tejto žaloby absentuje. Účelom vyslovenia neprijateľnosti zmluvných podmienok je zabrániť ich používaniu, teda zabrániť tomu, aby bol spotrebiteľ záväzkom z týchto neplatných podmienok vystavený. Na to, aby súd mohol vysloviť neprijateľnosť tej - ktorej zmluvnej podmienky, musí skúmať nie len jej formuláciu a znenie, ale najmä jej praktické dopady v reálnom záväzkovom vzťahu a musí vyhodnotiť v kontexte možnosti spôsobenia značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zároveň poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie, ktorého sa žalobca domáha, nie je spôsobilé mu takúto ochranu poskytnúť, lebo nie je vystavený ani ich potencionálnemu použitiu, a to z dôvodu, že uvedené zmluvné podmienky už boli vyhlásené za neprijateľné rozhodnutiami súdov, a to napr. rozsudkom Okresného súdu Nitra pod sp. zn. 14C/116/2011 a Okresným súdom Bardejov pod sp. zn. 1Csp/54/2018.

7. Zároveň z histórie zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, ktorý zanikol splnením dlhu zo strany žalobcu vyplýva, že tieto podmienky vo vzťahu k žalobcovi použité neboli, a teda žalovaný sa ich reálneho použitia zdržal a vzhľadom na ich charakter nie je možné, aby došlo k ich aplikácii po zániku zmluvy.

8. Súd I. inštancie na základe skutkových tvrdení žalobkyne, popretí skutkových tvrdení žalovaného, oboznámením zmluvy o bezúčelovom splátkovom úvere, ako aj ďalším spisovým materiálom zistil tento skutkový stav:

9. Žalobkyňa uzatvorila so žalovaným dňa 22.02.2011 zmluvu o bezúčelovom splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zabezpečenom záložným právom nehnuteľnosti v predmete poskytnutia bezúčelového úveru vo výške 14.000 EUR, s uvedením poplatku za spracovanie žiadosti 100 EUR, konečnou splatnosťou 18 rokov od splatnosti prvej splátky, s uvedením výšky úrokovej sadzby 8,65 %, doby fixácie úrokovej sadzby 3 roky, RPMN 9,55 %, výšky splátky 128,06 EUR, frekvencie splátok - mesačná, dňa splatnosti splátok - 11. deň v mesiaci, počtu splátok 216.

10. Podľa bodu 6.2 Zmluvy, zmluvné strany sa dohodli, že v prípade porušenia niektorého z vyššie uvedených záväzkov a/alebo niektorého zo záväzkov uvedených v bode 5.4 až 5.8 VPÚN dlžníkom, má veriteľ právo požadovať od dlžníka zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške uvedenej v bode 7.2 zmluvy s výnimkou porušenia záväzkov uvedených v bode 6.1.2 a 6.1.3 zmluvy, kedy má veriteľ právo požadovať od dlžníka zmluvnú pokutu vo výške 330 EUR, a to aj opakovane a dlžník je povinný zmluvnú pokutu veriteľovi zaplatiť bezodkladne po doručení výzvy veriteľa na zaplatenie zmluvnej pokuty. Veriteľ bude oprávnený zaslať dlžníkovi výzvu na zaplatenie zmluvnej pokuty vždy potom, ako dlžník poruší ktorýkoľvek z vyššie uvedených záväzkov. Zaplatením zmluvnej pokuty nie je dotknutý nárok veriteľa na náhradu škody, ktorá prevyšuje výšku zmluvnej pokuty.

11. V bode 7.2 zmluvy sú uvedené poplatky súvisiace s úverom, a to v bode 7.2.1 poplatok za spracovanie žiadosti uvedený v základných podmienkach zmluvy; 7.2.2. poplatok za správu úveru 3,50 EUR/mesiac, v bode 7.2.6 poplatok za upomienku pri omeškaní splátky alebo plnenia iných záväzkov 15 EUR/kurz a podľa bodu 7.2.8 zmluvná pokuta - 3 % z výšky poskytnutého úveru.

12. Podľa bodu 8.6 zmluvy, veriteľ a dlžník sa dohodli, že všetky spory, ktoré vznikli alebo vzniknú zo zmluvy alebo v súvislosti so zmluvou alebo zo zabezpečovacej zmluvy alebo v súvislosti so zabezpečovacou zmluvou vrátane sporov o ich platnosť, výklad alebo zrušenie, budú rozhodované s konečnou platnosťou v rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie jedným rozhodcom, a to podľa Štatútu a rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu. Rozhodnutie rozhodcovského súdu bude záväzné pre veriteľa aj pre dlžníka, pričom veriteľ a dlžník sa zaväzujú v stanovených lehotách splniť všetky povinnosti uložené v rozhodcovskom náleze. Dlžník súhlasí, aby veriteľ, jeho zamestnanci a zástupcovia pre potreby uvedené rozhodcovského konania sprístupnili a použili všetky dokumenty a informácie, na ktoré inak sa vzťahuje bankové tajomstvo. Dlžník má právo písomne odstúpiť od takto dohodnutej rozhodcovskej doložky a následne doručiť toto odstúpenie veriteľovi v lehote 30 dní od podpisu zmluvy. V prípade, ak zo zákonných dôvodov nebude možné prípadné spory rozhodovať pred rozhodcovským súdom, tieto spory budú rozhodované na vecne a miestne príslušnom súde v Slovenskej republike.

13. Podľa § 298 ods. 1 CSP, súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

14. Podľa § 298 ods. 2 CSP, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

15. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

16. Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

- a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,
- b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,
- c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,
- d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,
- e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,
- f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,
- g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,
- h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli,
- i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve,
- j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,
- k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,
- l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana,
- m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi,
- n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy,
- o) oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi,
- p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme,
- r) umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom,
- s) požadujú, aby spotrebiteľ poskytol zabezpečenie splnenia svojho záväzku v hodnote neprimerane vyššej, ako je výška jeho záväzku vyplývajúca zo spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia dohody o zabezpečení splnenia záväzku spotrebiteľa,
- t) požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa,
- u) požadujú od spotrebiteľa, aby bol neprimerane dlho viazaný zmluvou aj keď pri uzavieraní zmluvy bolo zrejmé, že predmet zmluvy možno dosiahnuť v podstatne kratšom čase,
- v) požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie,
- w) požadujú, aby spotrebiteľ poskytoval alebo poukazoval tretej osobe alebo v prospech tretej osoby akékoľvek plnenie plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré v prevažnej miere nesleduje jeho záujmy, alebo aby plnil v súvislosti s týmto plnením akékoľvek záväzky tretej osobe.

17. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

18. Žalobkyňa sa predmetnou žalobou domáha určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok uvedených v zmluve o bezúčelovom splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zabezpečenom záložným právom nehnuteľnosti zo dňa 22.02.2011.

19. Podľa názoru súdu prvej inštancie žaloby upravené v ust. § 137 písm. c/ a d/ CSP nevyklúčujú žalobný návrh o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu v zmysle ust. § 298 CSP. Zo samotného znenia ust. § 137 CSP je možné vyvodiť nepochybný záver, že obsahuje iba demonštratívny výpočet žalôb.

20. Aj zo znenia ust. § 298 CSP vyplýva, že súd môže v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie teda umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie z neprijateľného zmluvného dojednanja.

21. Okrem iného zo samotného zák. ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobkyne ako spotrebiteľa na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

22. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 bod 1 Smernice rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

23. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

24. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí sp. zn. C - 473/00 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS.

25. Žalobkyňa v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ustanovenia § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z., z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. Uvedené je aj v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora na ochranu spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany.

26. Aj z rozhodnutia NS SR pod sp. zn. 6Ndc/20/2016 z 23.1.2017 vyplýva, že právo súdu vysloviť v konkrétnom prípade neprijateľnosť zmluvnej podmienky ostalo aj po nadobudnutí účinnosti CSP zachované, ale na rozdiel od rozhodnutia vydaného v konaní podľa § 301 a nasl. CSP len s účinkami inter partes.

27. Žaloba, ktorou sa žalobca domáha vyslovenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) CSP. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 6Cdo/27/2018, 6Cdo/127/2017).

28. Na základe vyššie uvedených skutočností, potom možno ustáliť, že žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je vylúčená, ani v individuálnom spotrebiteľskom spore.

29. Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku uvedenú v bode 6.2 Zmluvy, obdobná zmluvná podmienka vo vzťahu k žalovanému už bola určená za neprijateľnú rozsudkom Okresného súdu Nitra pod sp. zn. 14C/116/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Nitra pod sp. zn. 5Co/294/2015.

30. Uvedená zmluvná podmienka nielen že v zmluve neuvádza, za porušenie ktorých zmluvných povinností je dlžník povinný zmluvnú pokutu zaplatiť, ale zabezpečuje neexistujúce zmluvné povinnosti odkazom na bod 6.1.2 a 6.1.3 zmluvy, pričom takéto zmluvné dojednania v zmluve upravené nie sú.

31. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Súd prvej inštancie v rámci realizácie postupu v zmysle ust. § 181 ods. 2 CSP konštatoval, že sú mu známe rozhodnutia všeobecných súdov SR vo vzťahu určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru vo vzťahu k iným dodávateľom, konkrétne OS Skalica pod sp. zn. 5C/172/2014 v spojení s rozhodnutím KS v Trnave pod sp. zn. 24Co/587/2015 a vo vzťahu k poplatku za správu úveru OS Skalica pod sp. zn. 5C/359/2014 v spojení s rozhodnutím KS v Trnave pod sp. zn. 23Co/301/2016.

32. Z odôvodnení uvedených rozhodnutí nesporne vyplýva, že neprijateľnou podmienkou je aj zmluvné dojednanie, ktoré vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa. Vo vzťahu k poplatku za správu úveru uviedli, že zo zmluvy ani zo všeobecných obchodných podmienok nie je zrejmé, aké úkony veriteľa v prospech dlžníka majú byť týmto poplatkom odmeňované. Takéto ustanovenie tak celkom jednoznačne zakladá pre veriteľa nárok na ďalšiu peňažnú výhodu voči dlžníkovi, teda spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom.

33. Vo vzťahu k akceptovateľnosti spracovateľského poplatku uviedli, že samotný dodávateľ opodstatnenosť tohto poplatku odvíja od práva na odplatu za poskytnutie úveru a práve v tom je zásadný rozpor vedúci k právnomu záveru súdu prvej inštancie o neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky. Z označenia spracovateľský poplatok je jednoznačné, že má ísť o poplatok za spracovanie úveru, teda za úkony zo strany veriteľa súvisiace s poskytnutím úveru, ako napr. oslovenie dlžníka, zistenie jeho údajov, vypracovanie a uzavretie konkrétnej zmluvy, ktoré sú internou záležitosťou veriteľa a súčasťou jeho nákladov. Odplata za poskytnutý úver má byť dojednaná jednoznačne, a to napr. dojednaním úroku a nie je dôvod odplatu za poskytnutý úver skrývať pod akýsi spracovateľský poplatok.

34. Z čl. 3 CPS nesporne vyplýva, že každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou SR, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnými záväzkami SR, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora EÚ, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

35. Vznik členstva SR v EÚ tkvie okrem iného aj v dobrovoľnom vzdaní sa časti suverenity štátu v prospech EÚ. Ide pritom aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniijného tvorca zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu (uznesenie ÚS SR pod sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016).

36. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia ÚS SR vyplýva, že smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú na rozdiel od nariadení typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní EÚ je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom.

37. Citované ustanovenie primárneho práva EÚ vysiela zrozumiteľné posolstvo vnútroštátnym orgánom členských štátov zaväzujúc ich na taký výkon ich vrchnostenských kompetencií, ktorý zabezpečí dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Inými slovami, ide tu o povinnosť naplniť vôľu úniijného

tvorcu smernice vnútroštátnymi právnymi prostriedkami. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarca. Avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nesplní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora EÚ teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc. Priamy účinok dotknutých smerníc v posudzovanom prípade neprichádza do úvahy, a to vzhľadom na závery rozsudku Súdneho dvora EÚ C-152/84, podľa ktorého záväzná podstata smernice, ktorá konštituuje základňu pre možnosť odvolať sa na smernicu pred vnútroštátnym súdom, existuje len vo vzťahu ku každému členskému štátu, ktorému je určená. Z tohto vyplýva, že smernica nemôže sama o sebe ukladať povinnosť jednotlivcom a že ustanovenia smernice ako takej nemožno uplatňovať voči jednotlivcom. Môžu tak uvažovať len o nepriamom účinku smernice, ktorý zakladá rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-106/89 s odvolaním sa na prejudikatúru C-14/83. Podľa tohto rozhodnutia pri aplikácii vnútroštátneho práva bez ohľadu na to, či aplikované ustanovenia boli schválené pred alebo po smernici, vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie (textu) a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou, a tým zabezpečil súlad s 3. odsekom čl. 189 Zmluvy o založení EHS.

38. Je nepochybné, že novelou Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1.4.2004 (zák. č. 150/2004 Z. z.), boli prevzaté právne akty Európskych spoločenstiev a EÚ uvedené v prílohe (§ 879g Občianskeho zákonníka), medzi inými aj Smernicu Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

39. Bez ohľadu na doterajšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov SR pri posudzovaní zmluvnej podmienky poplatkov za správu a poskytnutie úveru (spracovateľský poplatok), súd prvej inštancie považuje za právne významný výklad Smernice 93/13/EHS rozsudkom Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 z 3.10.2019. Z uvedeného rozhodnutia nesporne vyplýva, že čl. 4 ods. 2 a čl. 5 Smernice Rady 93/13/EHS, sa majú vykladať v tom zmysle, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm.

40. Čl. 3 ods. 1 Smernice 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že taká zmluvná podmienka, o akú ide vo veci samej, ktorá sa týka poplatkov za správu zmluvy o úvere a ktorá neumožňuje jednoznačne určiť konkrétne služby poskytované ako protihodnota, v zásade nespôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, ktoré vyplývajú zo zmluvy.

41. Zo záverov uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ teda možno vyvodit' jednoznačný záver, že nedostatočná individualizácia plnení za poplatky za správu, ako aj spracovateľského poplatku v tomto prípade, ktorých výška, resp. spôsob ich výpočtu a dátum splatnosti sú v zmluve presne určené, nespôsobujú v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, a preto súd prvej inštancie žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v bode 7.2.1 vo výške poplatku za spracovanie žiadosti podľa základných podmienok v sume 100 EUR a poplatku za správu úveru vo výške 3,50 EUR mesačne, ako nedôvodnú zamietol.

42. S uvedeným záverom Súdneho dvora sa stotožnil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku pod sp. zn. 7Cdo/294/2019 zo dňa 28.02.2020, v ktorom uviedol, že z označenia sporného poplatku vyplýva, že ide o poplatok za poskytnutie úveru, teda za úkony na strane veriteľa, ktoré sú nevyhnutné pre uzavretie zmluvy a ktoré sú jeho internou záležitosťou a súčasťou jeho nákladov, teda za úkony veriteľa súvisiace s poskytnutím úveru, a to vypracovanie zmluvy a jej uzatvorenie a podobne. Poplatok za poskytnutie úveru teda predstavuje cenu za poskytovanie služby veriteľom, pričom možno z jeho uplatňovania pripúšťať zákon č. 129/2010 Z.z., a táto možnosť vyplýva aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie. Nemožno teda v súvislosti s dojednaním poplatku za poskytnutie úveru dospieť k záveru o existencii nekalej zmluvnej podmienky. Nemožno opomenúť tú skutočnosť, že bolo na dovolateľovi, ktorý mohol posúdiť hospodárske dôsledky vyplývajúce zo zmluvy, či ju uzavrie a ak sa mu poplatok za poskytnutie úveru, ktorý bol v zmluve vyjadrený určito, jasne a zrozumiteľne, javil vysoký, nič mu nebránilo obrátiť sa na iný subjekt. Dovolací súd má za to, že nemožno tolerovať, aby dovolateľ, ktorý vopred vedel, že bude musieť zaplatiť poplatok za poskytnutie úveru a zároveň poznal jeho výšku,

zmluvu aj napriek tomu uzavrel, teda s poplatkom a jeho výškou súhlasil, následne zaujal stanovisko, že poplatok predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

43. Pokiaľ však ide o poplatok za upomienku vo výške 15 EUR, súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že zmluvná podmienka, o ktorú sa opiera uvedený poplatok je neprijateľná, keďže nezodpovedá nákladom vynaloženým na tento druh úkonu a stáva sa tak v podstate sankciou za porušenie dohodnutej povinnosti spočívajúcej v riadnom splácaní splátok úveru. Toto však zmyslom poplatku za upomienku byť nemá. Okrem iného upozornenie spotrebiteľa na porušenie jeho zmluvných povinností nie je tak technicky a administratívne náročným úkonom veriteľa, ktorý by si vyžadoval zaplatenie tak vysokého poplatku. Okrem iného žalovaný ako veriteľ okrem poplatku za upomienku uvedeného v bode 7.2.6 zmluvy za omeškanie splátok alebo iných plnení vyplývajúcich zo zmluvy mohol požadovať aj zaplatenie ďalšieho poplatku uvedeného v bode 7.2.7 označeného ako poplatok za výzvu pri omeškaní splátok alebo iných plnení vyplývajúcich zo zmluvy, teda žalobkyňa ako spotrebiteľka by v prípade porušenia rovnakých zmluvných povinností bola povinná zaplatiť žalovanému ako veriteľovi sankcie vo výške zodpovedajúcej takmer 50 % hodnoty splátky úveru.

44. Na základe uvedeného, preto súd I. inštancie dospel k jednoznačnému záveru, že zmluvné dojednanie ohľadom poplatku za upomienku uvedeného v bode 7.2.6 zmluvy spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, ako ich predpokladá ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka a preto je uvedené zmluvné dojednanie neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

45. Pokiaľ ide o zmluvnú pokutu uvedenú v bode 7.2.8 Zmluvy zodpovedajúcej zmluvnej pokute vo výške 3 % z výšky poskytnutého úveru. Uvedená zmluvná podmienka už bola vyhlásená ako neprijateľná rozsudkom Okresného súdu v Nitre pod sp. zn. 14C/116/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre pod sp. zn. 5Co/294/2015.

46. Táto podmienka bola vyhodnotená ako neprijateľná, a to z dôvodu, že sankcia v podobe zmluvnej pokuty vo výške 3 % z výšky poskytnutého úveru je neúmerne vysoká pre zabezpečenie vyššie požadovaných povinností dlžníka. Je nesporné, že banka ako veriteľ môže sankcionovať dlžníka pre nesplnenie jeho povinnosti, avšak výška tejto sankcie by mala zodpovedať zabezpečovanej povinnosti. V danom prípade by bol dlžník sankcionovaný zmluvnou pokutou vo výške 3 %, teda sumou 420 EUR napr. pre vypovedanie zmluvy o účte v čase trvania úverového vzťahu, nepredložením na výzvu veriteľa dokladu týkajúceho sa schopnosti dlžníka splácať úver, nepredložením nájomnej zmluvy týkajúcej sa zabezpečovanej nehnuteľnosti a pod. Okrem iného v zmluve absentuje akékoľvek zmluvné dojednanie za porušenie, ktorých zmluvných povinností je žalovaný ako veriteľ oprávnený požadovať od žalobkyne ako spotrebiteľky zaplatenie zmluvnej pokuty za účelom posúdenia proporcionality medzi výškou zmluvnej pokuty a porušením zmluvnej povinnosti, ktorej splnenie zmluvná pokuta zabezpečuje.

47. Ďalej z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že v danom prípade ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, z ktorej vyplýva, že všetky spory medzi zmluvnými stranami budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v bode 8.6 zmluvy.

48. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (článok 3 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách), takže aj v predmetnej veci v celom rozsahu je súdna kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok v časti rozhodcovskej doložky opodstatnená.

49. Vopred pripravená zmluvná podmienka predmetnej zmluvy o úvere, ktorú nemožno meniť individuálnym dojednaním svedčí o tom, že žalobkyňa ako spotrebiteľ nemala vôľu, ale ani možnosť si rozhodcovskú doložku dojednať individuálne. Ak má byť rozhodcovská doložka právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo konkrétna voľba znamená. Kritériom pre záver, že nejde o individuálne dojednanú rozhodcovskú doložku je nepochybne forma uzatvorenej zmluvy, teda skutočnosť, že rozhodcovská doložka bola súčasťou formulárovej zmluvy o poskytnutí splátkového úveru. Takúto rozhodcovskú doložku nemožno v žiadnom prípade považovať za individuálne dojednanú, a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, a preto súd žalobe v uvedenej časti vyhovel.

50. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

51. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

52. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobkyni, ktorá bola neúspešná v pomerne nepatrnej časti, bol priznaný voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

53. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté podľa § 262 ods. 2 CSP, po právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov. Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku. Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku.